

Дани сећања на жртве страдања

Удружење „20. децембар“,
Вранић

Удружење “20. Децембар” Вранић

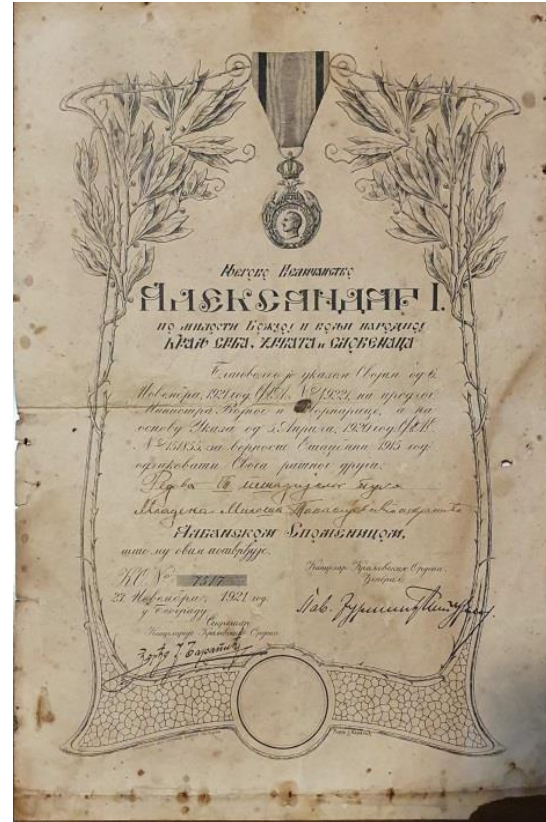

Удружење “20. Децембар” Вранић

Да се подсетимо...

Балкански ратови и
Први светски рат

У Првом светском рату Вранић је изгубио 327 најбољих својих синова.

21. октобра обележавамо **Дан сећања на српске жртве у Другом светском рату**. Овај празник установљен је 2011. године. У Републици Србији се још два празника везана за Други светски рат обележавају радно: **Дан сећања на жртве холокауста, геноцида и других жртава фашизма у Другом светском рату** (22. април) и **Дан победе** (9. мај).

Када се рат напoкoн завршио 15. маја 1945. године наступило је уистину ново доба у коме је, с једне стране, сећање на Други светски рат било једнострано глорификовано, а с друге стране читав низ важних епизода је прећуткиван и потискиван у колективном сећању. Укратко говорећи, историографија је тек у последњих деценију или две у могућности да расветли сложена дешавања на простору бивше Југославије у Другом светском рату.

Да се подсетимо...

За почетак, кратко подсећање. Краљевину Југославију, у којој је тада живео највећи део српског народа, Други светски рат је захватио у априлу 1941. године. У кратком Априлском рату (6-17. априла 1941) Југославија је била војнички поражена и, убрзо, раскомадана. Немачка и Италија, Силе осовине, су са својим савезницима поделиле југословенску територију. Ова чињеница је веома значајна за разумевање Другог светског рата и у самој Србији и на простору бивше Југославије. Долазак окупатора, немачких нациста и италијанских фашиста, ослободио је и појачао и стара и нова непријатељства између југословенских народа и њихових суседа. Други светски рат је код нас заиста био рат „свих против свих“: национални, идеолошки, верски, класни...

Данас је дан када се сећамо српских жртава у др. св. рату. Колике су биле те жртве прецизно се, нажалост, не може рећи. Рачуна се да је Југославија, као држава која је пре 1941. имала око 15 милиона становника, изгубила око 2 милиона људи. По броју жртава у односу на укупан број становништва, Југославија је била на трећем месту у свету (иза Совјетског савеза и Пољске). Рачуна се, такође, да је у самој србији погинуло преко 160 000 цивила, да је око 102 000 људи трајно онеспособљено и да је преко 300 000 рат проверо у логорима, затворима и интернацији. Уз све ово, у завршним борбама 1944-1945. године партизанска војска је регрутовала око 300 000 младића у Србији. Многи од њих су страдали на Сремском фронту или на прилазима Загребу или, чак, у околини „нашег“ Трста.

Ако редом пођемо да, макар закратко, расветлимо Други светски рат, дешавања у србији, Београду или Вранићу, опет се морамо вратити на априлски рат 1941. И његове последице. Југославија је била подељена на две зоне утицаја, нем. И ита, од око трећине предратне територије створена је марионетска НДХ-а на челу са фашистичким усташким покретом. У оквиру НДХ-а били су Хрватска, Славонија, БиХ и Срем. Бачка и Барања су припојени Мађарској, Југоисточна Србија и Македонија Бугарској, КиМ Великој Албанији која је и сама била под италијанским протекторатом. И Црна Гора је била стављена под италијанску „заштиту“. Централна Србија била је под директном немачком окупацијом, која је само на папиру, била ублажена именовањем квислиншке Владе народног спаса ген. Недића у августу 1941. Године.

Када говоримо о српским жртвама у Др. светском рату прво треба јасно подвући да је окупациони режим у Југославији био строжији него у земљама Западне Европе. Окупација је најављена већ ваздушним нападима 6. априла 1941. На Београд и др. градове у Србији. Већ у погледу жртава 6. априла не може се доћи до прецизних података, а процене се крећу између 2700 и 4000 Београђана. Слично је и са злогласним „Ускршњим бомбардовањем“ Београда (16. и 17. Априла 1944) које је извела англоамеричка авијација. Примера ради, тада су савезници усмртили око 200 немачких војника и 1160 Београђана. На то треба додати и ваздушне нападе у пролеће 1944. и на Лесковац, Ниш, Ужице, Бијело Поље, Никшић и Подгорицу. Београд је, само током 1944, чак 11 пута био бомбардован. Када се све сабере Београд је европска престоница која је најчешће била бомбардована у 20. Веку. Београд је такође био и једини град у окупираној Европи са три логора: Бањицом, Топовским шупама и Сајмиштем. У самој Србији логора је било и у Шапцу, Нишу и Великом Бечкереку (Зрењанину). Сајмиште, логор на територији НДХ, под немачком управом, био је првенствено логор у коме је страдало преко 6000 Јевреја и 600 Рома. У њему су од 1942. Били притварани и партизани и четници. У Бањичком логору било је заточено око 30000 људи, при чему је на губилиште изведено око 4300 логораша. Стрељања су свакодневно вршена у Јајинцима код Београда. На Бањици су били затворени комунисти, присталице покрета отпора, чланови њихових породица, критички настројени интелектуалци, али и сељаци који нису могли да испуне обавезе према окупатору.

У годинама од 1941. до 1945. у Југославији је постојао 71 концентрациони и сабирни логор и 329 истражних и других затвора. Југословени су, притом, били заточени у 63 логора ван граница домовине. У оквиру некадашње злосрећне Краљевине Југославије највише логора се налазило на простору НДХ-а. Први концентрациони логор основан је у фабрици „Даница“ код Копривнице средином априла 1941. Године. После тога настају и многи други међу којима нарочито место има злогласни Јасеновац на сави. Укратко, политика НДХ и усташког покрета била је буквално уништавање одређених националних, верских, етничких и расних група. Поред Јевреја и рома, у чему се НДХ доследно угледала на Трећи рајх, оваква судбина била је намењена и србима. Ако се окренемо само бројкама поново ћемо се наћи међу бројним проценама. Поменућу Хермана нојбахера, Хитлеровог специјалног опуномоћеника, који је број српских жртава у Јасеновцу проценио на 700 000 људи. Недостатак извора, као и послератна истраживања, која су, и поред међународних обавеза социјалистичке Југославије, вршена на брзину и неретко нестручно, не дају наду да ће икада бити прецизно откривено колико је жртва прогутао Јасеновац. За крај, још једна упозоравајућа цифра – у НДХ су радили и засебни логори намењени деци у Старој Градишкој, Новској и Јастребарској. Рачуна се да је око 60 000 деце побијено у тим логорима током трајања Другог светског рата од чега преко 42 000 српске деце уз своје јеврејске, ромске, хрватске (2289) и муслиманске (5434) вршњаке и сапатнике.

Са капитулацијом југословенске војске 17. априла 1941. Године немачке власти су у заробљеништво послале 375 000 војника и официра. За свако пружање оружаног отпора тј. за „одметништво“ како су то окупатори дефинисали, била је предвиђена смртна казна. Међутим, први оружани устанци у Југославији били су већ у мају исте те 1941. када се становништво српских крајева подигло у Херцеговини против усташког терора. Затим се покрет проширио и на Босанску и Книнску крајину. Што се Србије тиче, устаничке формације биле су прво оформљене на висоравни Равна гора код Сувобора средином маја 1941. Под заповедништвом пуковника Драгољуба Михаиловића и неколицине официра који нису прихватили капитулацију. Нешто касније, устанак, који је припреман у априлу и мају, покрећу 7. Јула 1941, и присталице КПЈ. Два покрета отпора су током већег дела 1941. Сарађивала у Зап. Србији и Шумадији. Плод такве сарадње био је и заједнички напад на немачке јединице на путу Горњи Милановац-Крагујевац 16. октобра 1941. Тада је убијено 10 и рањено 26 немачких војника. Још раније, у септ. 1941, командант окупационе управе ген. Франц Беме донео је наређење по коме ће за сваког убијеног немачког војника бити стрељано 100 талаца, а за рањеног 50 талаца. Немачка војска је тада отпочела са стрељањима у селима око Крагујевца 19. октобра, а у самом граду 21. Октобра. Скупљање талаца предузела је Недићева полиција и жандарми, као и припадници Добровољачког корпуса Димитрија Љотића. У масакру у Крагујевцу стрељано је укупно 2796 људи. Били су то и ученици крагујевачких школа, стари између 11 и 15 година. Током октобра 1941. Немачка војска је сличне акције одмазде спровела и у Краљеву и околини Ваљева. Рачунајући и крагујевачке жртве, у октобру 1941. Нацистичка војска је убила преко 7000 цивила. До краја јануара 1942. Немачки извори сведоче о да је одмазда у Србији однела преко 20 000 живота цивила, док су у борбама и на стрелиштима Немци уклонили и скоро 8000 бораца.

Поред Централне Србије, која је, уз Банат, била под директном немачком управом, српско становништво је било угрожено и на околним територијасма под контролом савезника Трећег рајха. Рачуна се да је на КиМ у периоду 1941-1944 убијено око 10 000 Срба, док су наоружане албанске групе присиле на исељавање око 100 000 Срба. У бугарској окупационој зони током рата убијено је преко 20 000 људи, а око 50 000 је расељено. У Бачкој и Барањи, које су биле припојене Мађарској, највећи, појединачно гледано, злочин био је „Новосадска рација“ 23. јануара 1942. године. Одреди мађарске војске и полиције су под изговором да Срби припремају устанак на Божић 1942. Спровели истрагу која је трајала од 4. јануара до средине фебруара. У том периоду је преко 3 400 Срба и Јевреја побијено, а преко 20 000 их је повређено.

ИМЕНА ВОЈНИКА ПОГИНУЛИХ У АПРИЛСКОМ РАТУ 1941. ГОДИНЕ

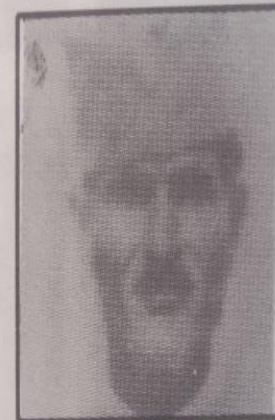
1. БУРЂЕВИЋ Милована ИВАН
2. ЛАЗИЋ Владимира МИЛОРАД
3. МИТРОВИЋ Радисава МИОДРАГ
4. ПОПОВИЋ Живана ДРАГУТИН
5. РАДОВАНОВИЋ Трифуна ДИМИТРИЈЕ

Бурђевић
Милована Иван

Лазић
Владимира Милорад

Митровић
Радисава Миодраг

Поповић
Живана Драгутин

Радовановић
Трифуна Димитрије

Ђојић
Давидо

Ђорић
Марка Драгољуб

Ђурђевић
Радосава Живко

Илић
Танаска Радоје

Јелић
Михаила Никола

Јелић
Милије Драгомир

Јелић
Милоша Живојин

Јелић
Мирована Станмир

Јовановић
Стевана Милић

Јоксић
Павла Душан

Јоксић
Витомира Радоје

Марјановић
Адама Радисав

Маринковић
Ненађа Трифун

Милијановић
Илије Радоје

Милијановић
Ранка Драгомир

Милијановић
Јована Боровоје

Милијановић
Петра Марко

Милијановић
Марка Десмир

Милијановић
Рајка Сретен

Милијановић
Јована Миливоје

Милијановић
Миливоја Драгољуб

Петровић
Спасоја Милић

Петровић
Милића Чедомир

Петровић
Павла Живко

Петровић
Матеје Илија

Поповић
Живојина Живан

Поповић
Живана Младен

Поповић
Младена Анђелија

Рашић
Стевана Мијанло

Рашић
Павла Велимир

Савић
Живка Милорад

Стефановић
Милосава Димитрије

Стекић
Митра Драгољуб

Степановић
Исаила Милутин

Степановић
Исаила Љубомир

Танасијевић
Максима Јанко

Танасијевић
Радована Димитрије

Јоксић
Божидар

ИМЕНА МЕШТАНА СЕЛА ВРАНИЋА СТРЕЉАНИХ 15. ОКТОБРА 1941. ГОДИНЕ ОД НЕМАЧКЕ КАЗНЕНЕ ЕКСПЕДИЦИЈЕ

1. БОЈИЋ ДАНИЛО из Степановића
2. ЂОРИЋ Марка ДРАГОЉУБ
3. ЂУРЂЕВИЋ Радосава ЖИВКО
4. ИЛИЋ Танаска РАДОЈЕ
5. ЈЕЛИЋ Михаила НИКОЛА
6. ЈЕЛИЋ Милије ДРАГОМИР
7. ЈЕЛИЋ Милоша ЖИВОЈИН
8. ЈЕЛИЋ Милована СТАНИМИР
9. ЈОВАНОВИЋ Стевана МИЛИЋ
10. ЈОКСИЋ Павла ДУШАН
11. ЈОКСИЋ Витомира РАДОЈЕ
12. МАРИЈАНОВИЋ Адама РАДИСАВ
13. МАРИНКОВИЋ Ненада ТРИФУН
14. МИЛИЈАНОВИЋ Илије РАДОЈЕ
15. МИЛИЈАНОВИЋ Ранка ДРАГОМИР
16. МИЛИЈАНОВИЋ Павла БОРИВОЈЕ
17. МИЛИЈАНОВИЋ Петра МАРКО
18. МИЛИЈАНОВИЋ Марка ДЕСИМИР
19. МИЛИЈАНОВИЋ Рајка СРЕТЕН
20. МИХАИЛОВИЋ Јована МИЛИВОЈЕ
21. МИХАИЛОВИЋ Миливоја ДРАГОЉУБ
22. ПЕТРОВИЋ Спасоја МИЛИЋ
23. ПЕТРОВИЋ Милића ЧЕДОМИР
24. ПЕТРОВИЋ Павла ЖИВКО
25. ПЕТРОВИЋ Матеје ИЛИЈА
26. ПОПОВИЋ Живојина ЖИВАН
27. ПОПОВИЋ Живана МЛАДЕН
28. ПОПОВИЋ Младена АНЂЕЛИЈА
29. РАШИЋ Стевана МИЈАИЛО
30. РАШИЋ Павла ВЕЛИМИР
31. САВИЋ Живка МИЛОРАД
32. СТЕФАНОВИЋ Милосава ДИМИТРИЈЕ
33. СТЕКИЋ Павла ДРАГОМИР
34. СТЕКИЋ Митра ДРАГОЉУБ
35. СТЕПАНОВИЋ Исаила МИЛУТИН
36. СТЕПАНОВИЋ Исаила ЉУБОМИР
37. ТАНАСИЈЕВИЋ Максима ЈАНКО
38. ТАНАСИЈЕВИЋ Радована ДИМИТРИЈЕ

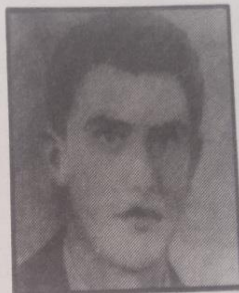
*Стрелани
15. октобра 1941. године*

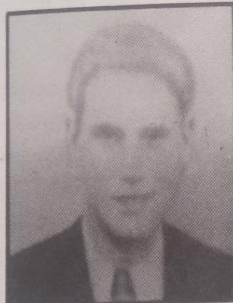
Алексић
Велимира Драгиша

Ђорић Драгомира
Милисав-Зока

Јелић
Радомира Драгиша

Јелић
Илије Милинко

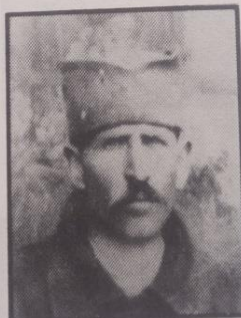
Митровић
Владимира Ђура

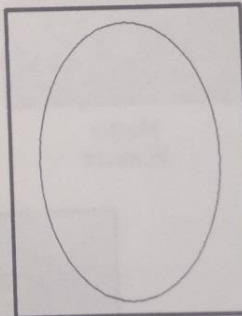
Стекић
Михаила Миливоје

Тришић Драгутина
Љубивоје-Буца

Тришић
Драгутина Драгољуб

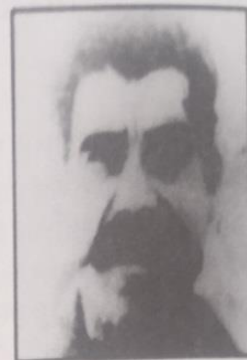
Тришић
Милоја Драгољуб

Гавриловић
Боривоје

Ђоинчевић
Миливоја Чедомир

Јелић
Милована Илија

Јелић
Илије Милован

Матић
Петра Милан

Миханловић
Ивана Богољуб

Поповић
Селимира Бошко

Поповић
Благоја Велисав

Тодоровић
Мирка Слободан

*Пали борци Вранића
ратних година ...*

Радовановић
Драгутина Добривоје

Радовановић
Драгутина Милан

Радовановић
Љубомира Миливоје

Радовановић
Радована Љубомир

Радосављевић
Андреје Илија

Рашић
Богзића Живота

Савић
Љубомира Миливоје

Симић
Бранка Радослав

Стајковић
Златомира Миливоје

Стевановић
Милорада Александар

Тришић
Милоја Богољуб

Тришић
Драгољуба Љубомир

Слика 82. Пали борци који су у партизане ступили 1944. године.

Рат и страдања су преживели ...

Матић
Живота

Радовановић
Спасоје

Радосављевић
Митар

Степановић
Тихомир

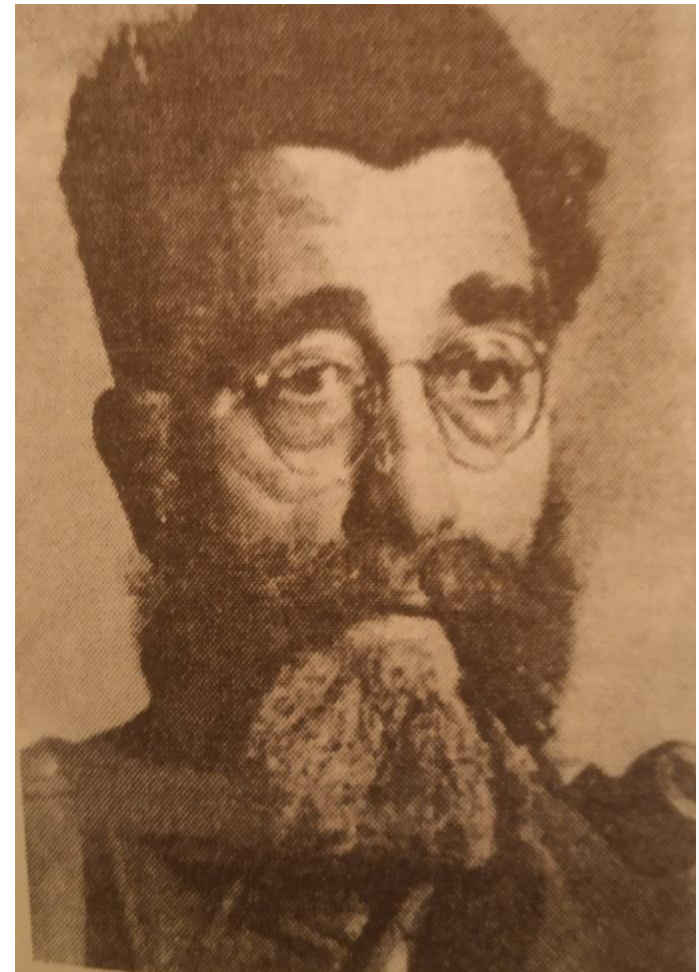

Годоровић
Живко

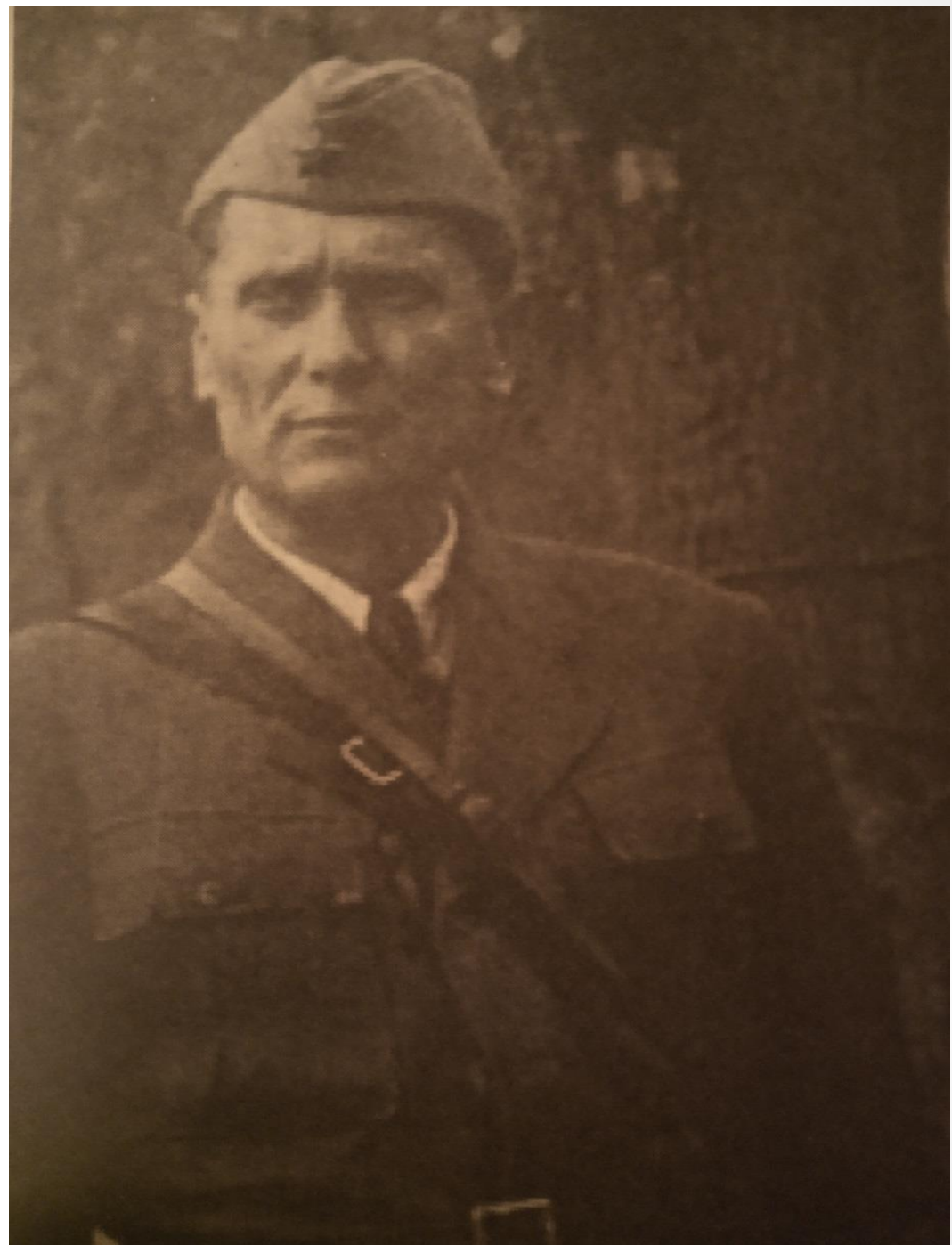
Борци од 1941. године који су рат преживели.

Што се Србије тиче и ту је наравно било злочина над цивилним становништвом које је чинила партизанска или равногорска војска. Мајпознатији покољи које су четници звели били су у вранићу (20/21. децембра 1943), Болечу (26. и 27. 12. 1943), друговцу код Смедерева (29. април 1944), као и „Фебруарски покољ“ (1. 2. 1944) у Јагодини, Ћуприји и Параћину. Са продором партизана у србију о, посебно, након битке за Београд која је победоносно окончана 20. октобра 1944. Уз помоћ црвене армије рат на подручју Југославије се постепено ближио крају. Ипак, уследио је период обрачуна са сваковрсним противницима комунистичког покрета. Поузданих података нема, а процене су, опет и изнова, врло шарене. У Србији је страдало са доласком партизана, наводно, од неколико десетина до 100 000 људи. Било је ту сарадника окупатора, класних непријатеља, антикомуниста, али, као и увек, и доста невиног света. Крајем 1945. Наводно је „Тити“ затражио да се убијање прекине, јер „смртна казна више нема ефекта, више се нико и не боји смрти.“

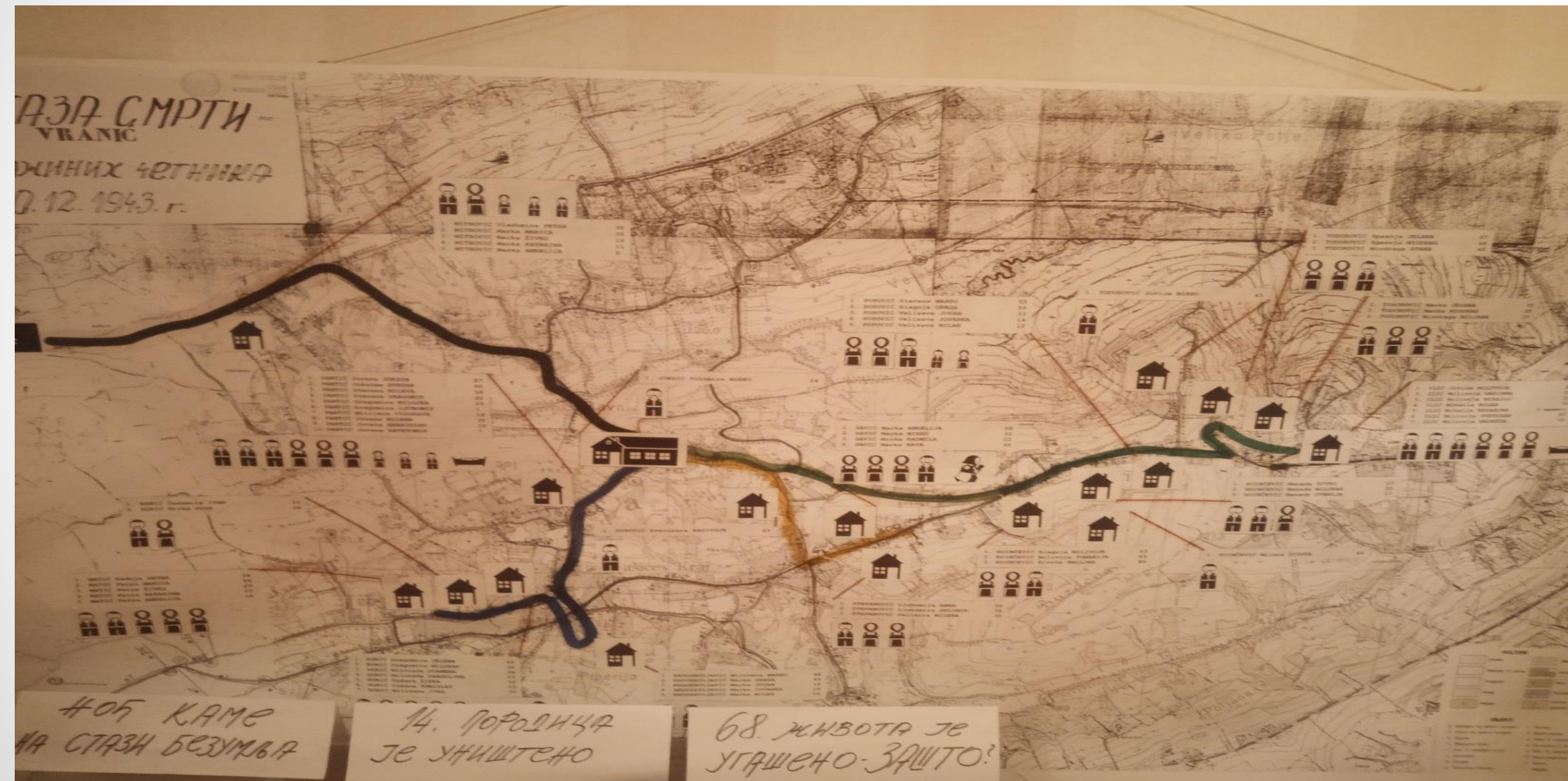
За крај ове невеселе хронике оставили смо дешавања везана за жртве грађанског рата. Видели смо да су у лето и јесен 1941. Партизански и равногорски покрет сарађивали. Њихова заједничка акција, видели смо, изазвала је немачку одмазду у октобру 1941. године.

Управо крајем октобра 1941. почео је и грађански рат између партизана и четника који нису могли да зауставе ни савети из Москве и Лондона ни брзи продор немачке војске којим је докрајчена Ужичка република. Укратко, ова два покрета су се разликовала по идеолошким полазиштима, организацији, дисциплини, а на крају, и по визији будуће југословенске државе и друштва. У фебруару и марту 1942. Тити је упутио два писма у ЦГ и Санџак у којима је налагао да се стрељају четнички помагачи и присталице, пале њихове куће и масовно стрељају сви који су бежали из партизанских у четничке одреде. Након саветовања у Иванићима у јануару 1942. покренут је „Црвени терор“ који је погодио српска подручја у ЦГ и источној Босни, а само изузетно делове западне Босне и Хрватске. „Црвени терор“ је у Херцеговини однео око 500 живота оних који су били проказани код партизана као српски националисти. Међу њима било је и монаха и свештеника. У ЦГ жртве „Црвеног терора“ из 1942. Сахрањивани су на ткз. „Титовим пасјим гробљима“. Затим је уследио и четнички тј. „црни терор“ на истој територији од лета 1942., добрим делом уз сарадњу италијанске војске која је потпиривала непријатељство између четника и партизана. Четници су у Херцеговини пострељали 280 партизана, а 183 су послата у два италијанска логора.

ЗАШТО???

ЗАШТО???

ЗАШТО???

Београд, 10. Јун 1946. године

- суђење Дражи Михаиловићу -

- предмет: **КОЛЕВКА** мале **КАТАРИНЕ**
ИЛИЋ коју су четници узели са собом
шест чланова породице.

- **КАТАРИНА** је имала **5 месеци**

- њена сестра **Дара**, стара **8 година**
нако тога рањена преминула је покав.

49 сведоци су: **рођаци породице Илић** - **Оброкља Тодоровић**
- **Милора Илић**
Јаван тожњак - **Милош Илић**

Колевка у којој је страдала Катарина Илић, беба стара 5 месеци, у ноћи покоља 1943. године.
Колевка се налази у Музеју Револуције у Београду.

ИМЕНА МЕШТАНА СЕЛА ВРАНИЋА ПОКЛАНИХ ОД ЧЕТНИКА ДРАЖЕ
МИХАИЛОВИЋА У НОЋИ ИЗМЕЂУ 20. И 21. ДЕЦЕМБРА 1943. ГОДИНЕ

ПО ПОРОДИЦАМА И ГОДИНАМА СТАРОСТИ

ПОРОДИЦА СТЕВАНА ПАНТИЋА

1. ПАНТИЋ Јована ЈОКСИМ	87
2. ПАНТИЋ Јоксима СТЕВАН	60
3. ПАНТИЋ Стевана МИЛЕВА	58
4. ПАНТИЋ Стевана ДРАГОМИР	22
5. ПАНТИЋ Драгомира МИЛОЈКА	20
6. ПАНТИЋ Драгомира ЈЉУБОМИР	1
7. ПАНТИЋ Милијана ВИДОСАВА	16
8. ПАНТИЋ Јована МИЛЕНА	30
9. ПАНТИЋ Јована БРАНИСЛАВ	10
10. ПАНТИЋ Јована САВЕТОМИР	7

ПОРОДИЦА МИЛОРАДА ЂОРИЋА

1. ЂОРИЋ Драгомира ЈЕЛЕНА	65
2. ЂОРИЋ Драгомира МИЛОРАД	36
3. ЂОРИЋ Милорада СТАМЕНА	36
4. ЂОРИЋ Милорада ДРАГОЉУБ	15
5. ЂОРИЋ Душана ЖИВКА	30
6. ЂОРИЋ Душана ТОМИСЛАВ	10
7. ЂОРИЋ Милисава ИВКА	30

ПОРОДИЦА ИЛИЋ МИЛИВОЈА

1. ИЛИЋ Јовице МИЛИВОЈЕ	55
2. ИЛИЋ Миливоја ДАРИНКА	55
3. ИЛИЋ Миливоја МИХАИЛО	33
4. ИЛИЋ Михаила МИЛКА	30
5. ИЛИЋ Михаила КАТАРИНА 5 месеци	
6. ИЛИЋ Миливоја СВЕТОЗАР	20
7. ИЛИЋ Миливоја НАДЕЖДА	18

ПОРОДИЦА МАРКА РАДОСАВЉЕВИЋА

1. РАДОСАВЉЕВИЋ Милована МАРКО	48
2. РАДОСАВЉЕВИЋ Марка ДРАГА	49
3. РАДОСАВЉЕВИЋ Марка ЈОВАН	16
4. РАДОСАВЉЕВИЋ Марка ЈОВАНКА	16
5. РАДОСАВЉЕВИЋ Марка МИЛАН	14

ПОРОДИЦА ПЕТРА МАТИЋА

1. МАТИЋ Радоја ПЕТАР	56
2. МАТИЋ Петра МАРИЦА	46
3. МАТИЋ Петра ЖИВКО	56
4. МАТИЋ Петра КАТАРИНА	29
5. МАТИЋ Петра АНЂЕЛИЈА	20
	18

ПОРОДИЦА МАРКА МИТРОВИЋА

1. МИТРОВИЋ Владимира МАРКО	35
2. МИТРОВИЋ Марка ДАРИНКА	35
3. МИТРОВИЋ Марка ДИКОСАВА	16
4. МИТРОВИЋ Марка МИЛАН	11
5. МИТРОВИЋ Марка СЛАВОЉУБ	9

ПОРОДИЦА БЛАГОЈА ПОПОВИЋА

1. ПОПОВИЋ Стевана БЛАГОЈЕ	55
2. ПОПОВИЋ Благоја ДАРИНКА	55
3. ПОПОВИЋ Велисава ДАРИНКА	33
4. ПОПОВИЋ Велисава БРАНИСЛАВ	14
5. ПОПОВИЋ Велисава ЈУЛИЈАНА	12

ПОРОДИЦА МИРКА САВИЋА

1. САВИЋ Марка АНЂЕЛИЈА	58
2. САВИЋ Марка МИРКО	32
3. САВИЋ Мирка РАДМИЛА	22
4. САВИЋ Марка КАТА	35

ПОРОДИЦА МИЛИВОЈА ЂОИНЧЕВИЋА

1. ЂОИНЧЕВИЋ Благоја МИЛИВОЈЕ	63
2. ЂОИНЧЕВИЋ Миливоја ТОМАНИЈА	63
3. ЂОИНЧЕВИЋ Животе СМИЉКА	80

ПОРОДИЦА ЗОРКЕ ЂОИНЧЕВИЋ

1. ЂОИНЧЕВИЋ Ненада ЖИВКО	23
2. ЂОИНЧЕВИЋ Ненада МИЛОРАД	20
3. ЂОИНЧЕВИЋ Ненада СТАНИЈА	17

ПОРОДИЦА СЕЛИМИРА СТЕПАНОВИЋА

1. СТЕПАНОВИЋ Љубомира АНКА	56
2. СТЕПАНОВИЋ Љубомира СЕЛИМИР	36
3. СТЕПАНОВИЋ Селимира МИЛЕНА	30

ПОРОДИЦА ИВАНА ЂОРИЋА

1. ЂОРИЋ Чедомира ИВАН	23
2. ЂОРИЋ Мирка ОЛГА	28

ПОРОДИЦА МИОДРАГА М. ТОДОРОВИЋА

1. ТОДОРОВИЋ Марка ЈЕЛЕНА	75
2. ТОДОРОВИЋ Марка МИОДРАГ	39
3. ТОДОРОВИЋ Миодрага МИЉАНА	37

ПОРОДИЦА МИОДРАГА С. ТОДОРОВИЋА

1. ТОДОРОВИЋ Спасоја ЈЕЛЕНА	67
2. ТОДОРОВИЋ Спасоја МИОДРАГ	49
3. ТОДОРОВИЋ Миодрага СТАНА	45

ПОРЕД 14 ПОРОДИЦА ЗАКЛАНО ЈЕ
И 7 ПОЈЕДИНАЦА

1. ЂОИНЧЕВИЋ Милана ЖИВОТА	44
2. ЈОКСИЋ Тихомира БОШКО	24
3. ЈОКСИЋ Милана БОЖИДАР	45
4. КОЈИЋ Николе МИЛИВОЈЕ	48
5. ПОПОВИЋ Светозара РАДИВОЈЕ	43
6. ТОДОРОВИЋ Јовице МИРКО	43
7. ШИМУНОВИЋ АНДРЕЈА	32

ИМЕНА ГРАЂАНА КОЈИ НИСУ ИЗ ВРАНИЋА
АЛИ СУ У ВРАНИЋУ ИЗГИНУЛИ ИЛИ СУ ПОКЛАНИ ОД СТРАНЕ
ЧЕТНИКА ДРАЖЕ МИХАИЛОВИЋА

1. ЂУРЂЕВ МАРТИН – заклан од четника Д.М. 3.11.1943. године.	8. ЂОРЂЕ ЉУЧИЋ ИЗ СЕЛА ДОБРИЋИ (Мачва), коњички поднаредник, заклан од четника Д.М. 31. маја 1944. године.
2. ЂУРЂЕВ ВИДОСАВА – Мартинова сестра, супруга Милоша Жокеја из Велике Кикинде, заклана од четника Д.М. 3.11.1943. године.	9. НЕПОЗНАТА ДЕВОЈКА СТАРА ОКО 25 ГОДИНА, заклана од четника Д.М. 1943. године, сахрањена у Теткином потоку Вукове њиве.
3. НЕПОЗНАТА ЖЕНА ДАНА – Мартинова сарадница. Заклана од четника Д.М. 1943. године.	10. НЕПОЗНАТ БОРАЦ КОСМАЈСКОГ ОДРЕДА – погинуо од четника Д.М. 1943. на Вису, сахрањен је у селу.
4. НЕПОЗНАТА ЖЕНА СТАРА ОКО 30. ГОД – заклана од четника Д.М. 1943. године.	11. ПАУНОВИЋ ГОЛУБ – ГОЛУБАН из Камендола. Погинуо је 20. маја од четника Д.М. 1943. Сахрањен на Умпи.
5. БОСНИЋ АНТЕ, ПРОФЕСОР ИЗ БЕОГРАДА – заклан од четника Д.М. 1944. године.	12. РАДОСАВЉЕВИЋ СТАНИМИР из села Илнци, срез Шид. Погинуо од Немаца 14. октобра 1944. Сахрањен у селу.
6. ВИБИК МАРКО – машин-бравар из Београда рођен 16.01.1909. године заклан од четника Д.М. 3.11.1943. године.	13. НЕПОЗНАТ БОРАЦ VI ЛИЧКЕ ДИВИЗИЈЕ – погинуо од Немаца октобра 1944. године. Сахрањен у селу.
7. РИСТИЋ (Стевана) МИЛЕНА ИЗ БЕОГРАДА заклана од четника Д.М., стара 61 годину	

Спомен соба

Спомен соба породице Пантић.
То је наш музеј посвећен жртвама Дражине војске.

Спомен соба у
спомен дому у
Вранићу чува успо-
мену на преко 500
страдалих током I.
и II. светског рата.

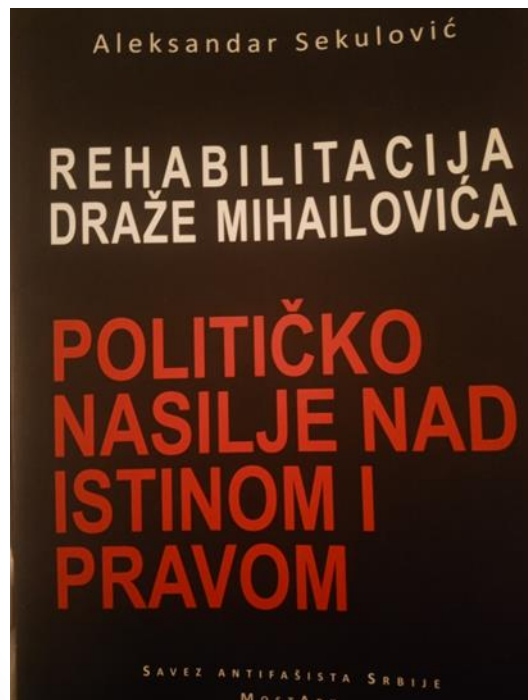
Спомен соба поро-
дице Пантић, чува
успомену на десет
чланова ове поро-
дице, који су стра-
дали од четничке
каме у ноћи ужаса
20. децембра 1943.
године.

Породица Милана Матића – једна од 14 уништених породица у ноћи покоља 20. децембра 1943. године.

Слава им..

Вапај у име невиних жртава из Вранића

У ИМЕ истине, у име правде, части и поштења, у име потомака мученика што су страдали, а да нису знали зашто, захтевамо и преклињемо све који су моћни и којима се пружила прилика да злочинце и кољаче прогласе невиним, некаким антифашистима и борцима за слободу да то не чине због свог образа и образа Србије. Не чините то бар док не чујете нас из Вранића шта вам имамо рећи. А то је:

Дана 20. децембра 1943. године увече у Вранићу се догодио можда највећи злочин у историји српског народа. Први батаљон Посавске бригаде Авалског корпуса, регуларна јединица четника Драже Михајиловића дошла је у Вранић, поделили су се у три групе кољача и по већ припремљеним списковима породица за ликвидацију кренули у језиви злочин над невиним народом. Командант Првог батаљона био је наредник Спасоје Дрењанин, звани Зека, командант бригаде био је поручник Коста Маринковић, а командант корпуса мајор Света Трифковић.

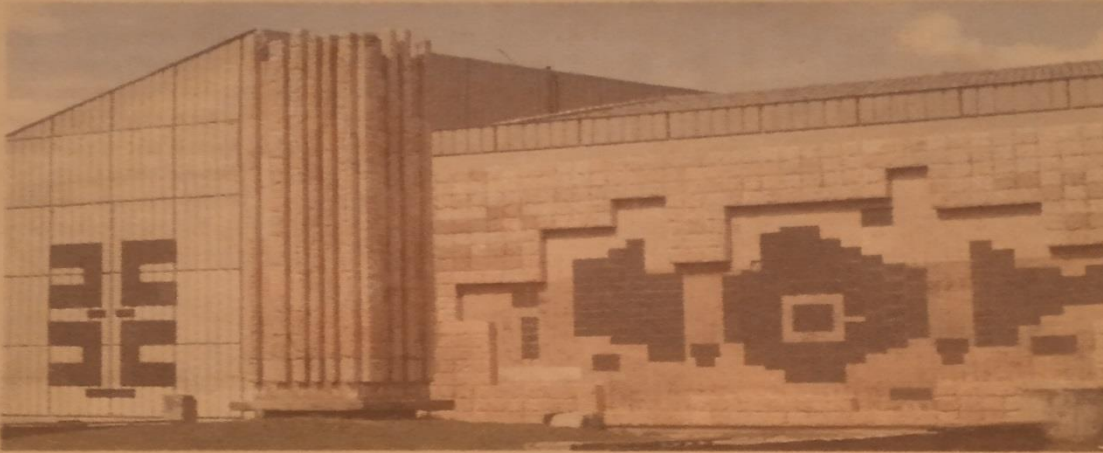
Те стравичне ноћи четници су у Вранићу заклали или стрељали 68 житеља, 35 су били жене и деца. Чак једанаесторо деце убијено

левкама. Мали Љубомир Пантић од годину дана и још млађа Катарина Илић од само пет месеци.

У породици Стевана Пантића страдало је десеторо укућана, у породици Милорада Ђорића седморо, у породици Миливоја Илића седморо, у породици Марка Радосављевића петоро, у породици Петра Матића петоро, у породици

ти сваку невину жртву, али знамо и имана целата који су те ноћи сејали смрт.

Наслушали смо се монструозних лажи од назовиисторичара који хоће да нам исперу мозак и сећање, а све у сврху прекрајања и фалсификовања историје. Да ли рехабилитација било кога од крвника значи легализацију њихових злочина, да

Марка Митровића петоро, у породици Благоја Поповића петоро, у породици Мирка Савића четворо, у породици Миливоја Ђоинчевића троје, у породици Зорке Ђоинче-

ли су сва ова страдала деца и силоване девојке заслужили тако сурову казну? Да ли им је дато право да докажу своју невиност, питамо господина Живановића, заступника свих рехабилитација у Србији. Они су страдали само зато што су имали неког свог у редовима НО Војске. На ком суду је овој деци и народу Вранића изречена смртна казна и треба ли они да имају право на рехабилитацију?

Ми у Вранићу имамо удружење "20. децембар" које носи име по дану можда најтрагичнијем и најтужнијем у историји Вранића. Молимо медијске куће да учине све да младе генерације сазнају праву

истину о страдању овог народа. Молимо телевизије да прикажу документарни филм "Проблем перцепције" или "Црна ноћ - Црна браћа" аутора Ивана Мандића који на потресан начин говори о злочинима четника у Рајковцу, Друговцу и Вранићу.

Од кога се тај филм сакрива и зашто? Да ли је дошло време да молимо да се истина чује или смо спремни да згазимо баш све норме и вредности које једног човека и друштво чине цивилизованим. На крају, позивамо све судије, адвокате, историчаре и заступнике свих рехабилитација да пре доношења, очигледно већ донетих срамних одлука, дођу у Вранић и увере се у своју заблуду и незнање ако их истина занима.

Све Дражине, Недићеве, Калабићеве, Зекине и све потомке оних који су наређивали терор позивамо, ако им је до части и честитости стало, да дођу у Вранић, да се поклоне овим мученицима, да буду наши гости, да разговарамо у миру, без страсти и мржње. Молимо их да схвате да ће они који су починили овакав злочин за нас заувек бити злочинци и убице, и да то никаква судска одлука променити неће. Али зато ми који смо потомци жртава и они који су потомци целата можемо и морамо наставити живот достојан човека. Оставимо прошлост у нашем памћењу, свако из свог угла, али будућност можемо да градимо заједничку са жељом да се овакве трагедије више никада никоме не догоде.

Владан Пантић,
председник Удружења
"20. децембар" и чланови
Скупштине удружења

**За једну ноћ заклано или стрељано
68 житеља, 35 су били жене и деца**

је до 15 година старости. Четири девојке су силоване пред целом породицом, па заклане заједно са њима. То су Дикосава Митровић од 16 година, Јованка Радосављевић од 16 година и сестре Катарина и Анђелија Матић од 20 и 18 година. Двоје деце измасакирано је у ко-

вић троје, у породици Селимира Степановића троје, у породици Миодрага М. Тодоровића троје, у породици Миодрага С. Тодоровића троје и у породици Ивана Ђорића два члана, а било је и још пет појединачних убистава.

Као што видите Вранић зна и пам-

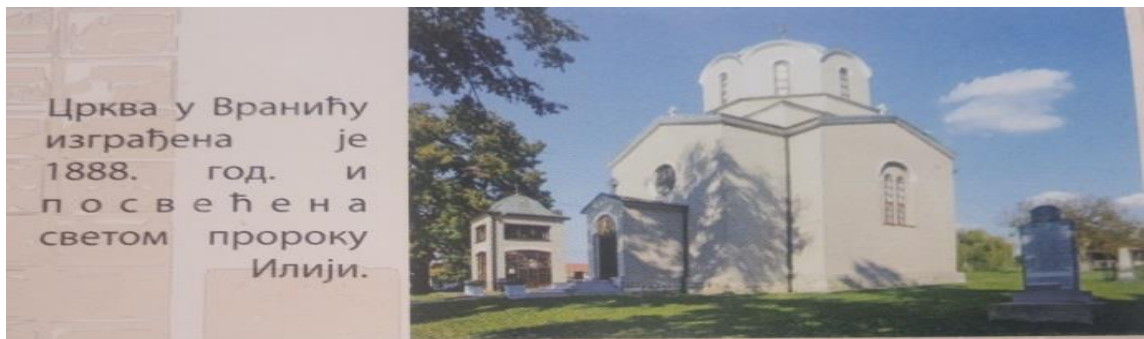

**СМЕМО ЛИ
ДА ЗАБОРАВИМО?**

На крају, вреди споменути и коју реч о култури сећања код нас. Нажалост, спомен гробље ослободиоцима Београда из 1944. Уређено је после неколико деценија пропадања 2009. Уочи посете председника Руске федерације медведева. Већина других споменика везаних за Други светски рат налази се у веома лошем стању. Почетком 2012. Нестала је биста др. милутина Ивковића – Милутинца из паркића поред Стадиона Партизана. Биста је у међувремену свечано обновљена, споменик очишћен од графита. Сасвим је могуће да је брзој поправци бисте допринела и новостечена слава Милутина Ивковића захваљујући филмовима и серијама. Примери непознавања и непоштовања сопствене прошлости и културе сећања су бројни. Недалеко од Милутинчеве налази се и биста његовог деде војводе Радомира Путника, победника из балканских и Првог светског рата. И Путникова биста је оштећена, стогодишњица балканских ратова је прошла, ваљда ће се неко од надлежних сетити да је и споменик старом војводи заслужио поправку и достојну бригу.

Црква брвнара у Вранићу, изграђена је 1823. године и посвећена четрдесеторици севастиљских мученика, односно младенцима.

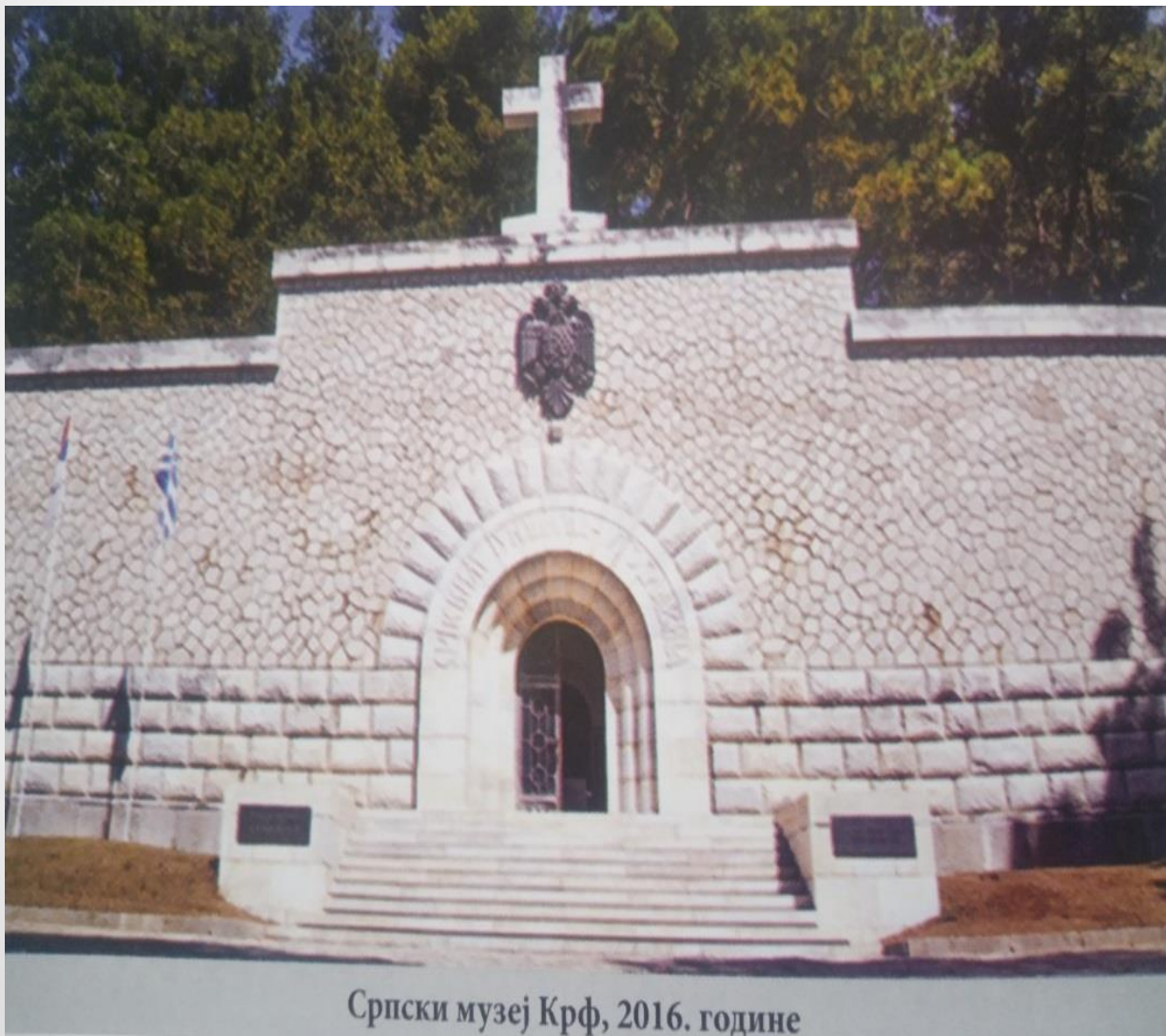

Црква у Вранићу изграђена је 1888. год. и посвећена светом пророку Илији.

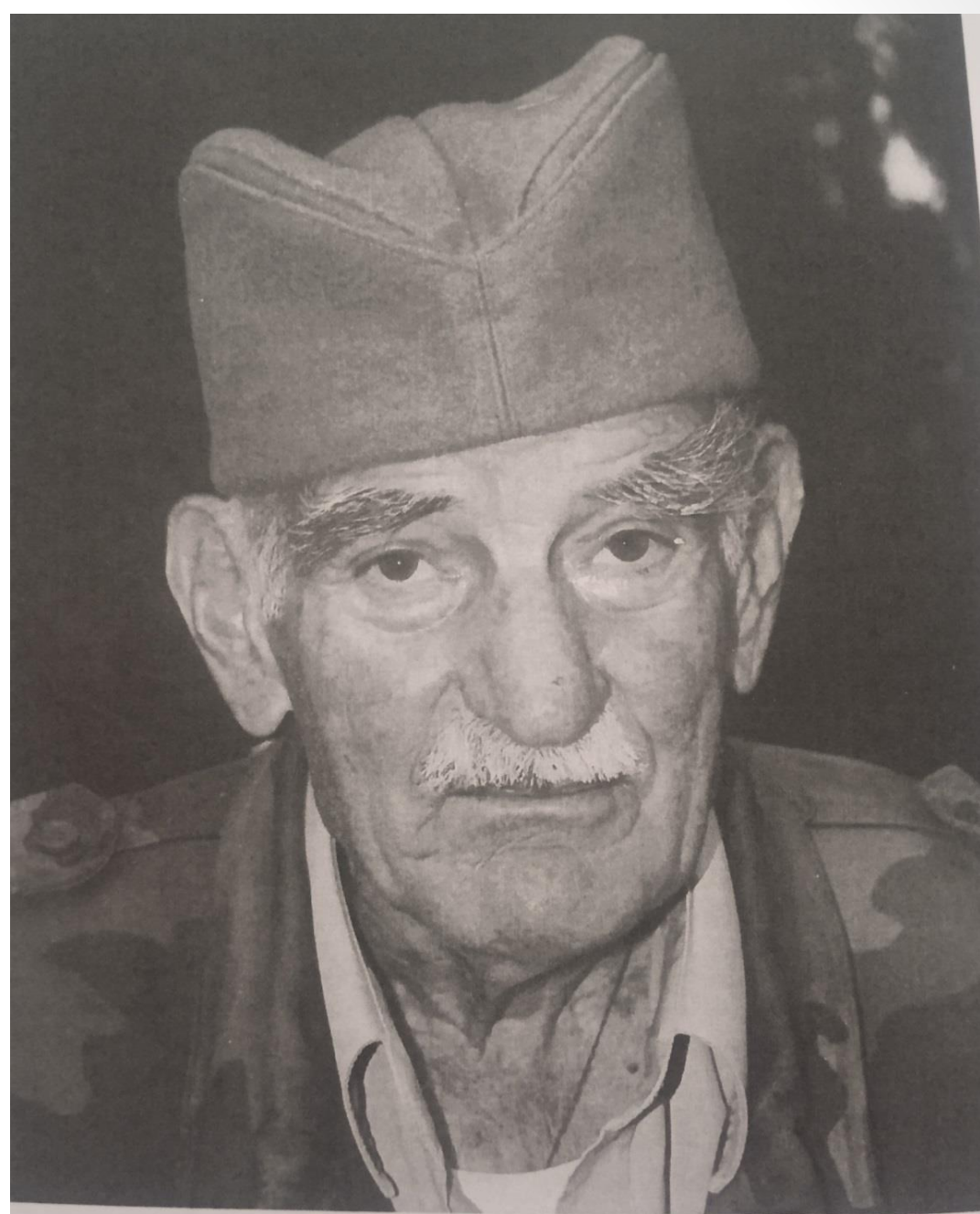

Црквена ризница парохије Вранић изграђена је и отворена 1995. године

Српски музеј Крф, 2016. године

Деда Ђорђе – чувар српског Војничког гробља на Зејтинлику
(Солун 02.09.2013.)

Достојни потомци јунака и мученика Вранића

Удружење "20. Децембар" Вранић

Билтен бр. 1
август 2022.

Вранић зна и памти!

„Час историје“ са 8. разредима О.Ш.
Павле Поповић

Комеморација поводом завршетка
Првог светског рата

Музеј да, али посвећен жртвама
четничког терора

Вранић – 21. септембар 2014. године
Стогодишњица Првог светског рата

У име невиних жртва Вранића

Штампање овог билтена је посвећено десетогодишњици постојања и рада удружења "20. Децембар"

Члан удружења "20. Децембар"
може бити свако ко добровољно,
својом вољом, усмери своју активност
ка остварењу основних циљева
удружења а то су:
истина, правда, част и поштење
у Славу оних што су својим
животом платили завет слободи

Удружење "20. Децембар"

ЧЛАНСКА КАРТА

Вранић
Октобар 2012

Удружење "20. Децембар" Вранић

Удружењу „20. децембар“ честитамо деценију постојања.

Удружење "20. децембар", Вранић

основано 2012. год. као нестраначко, невладино и непрофитно удружење, да својом непрекидном активношћу сачува културно - историјске тековине и успомену на све жртве које је Вранић имао током свих ратних збивања на овом простору.

Спомен дом у Вранићу, изграђен 1979. год. чува успомену на преко 500 страдалих мештана Вранића за последњих 100 година, почев од 1912. године. Све те жртве заслужују наше бескрајно поштовање и дивљење.

Презентацију урадила:
Јела Стевановић, директорка ОШ „Павле Поповић“
20. 12. 2022. године